

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. d)

FIZICĂ

Filiera teoretică – profilul real, Filiera vocațională – profilul militar

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

• MECHANIKA

Adott a gravitációs gyorsulás $g = 10 \text{ m/s}^2$.

I. Az 1-5 kérdésekre írjátok a válaszlapra a helyes válasz betűjelét. (15 pont)

1. Egy testet függőlegesen lefele engednek egy daru segítségével. A test sebességének nagysága időben állandó marad, ha:

- a. a testre ható összes erő eredője nullától különböző és a függőleges mentén lefele hat;
- b. a test teljes mechanikai energiája időben állandó;
- c. a test mozgási energiája időben állandó;
- d. a test gyorsulása egyenlő a gravitációs gyorsulással.

(3p)

2. Egy test súlya $\vec{G}$. A testre Δt idő alatt ható összes erő eredője $\vec{F}$ állandó. A test impulzusának változása ezen időtartam alatt:

- a. $\Delta \vec{p} = (\vec{F} + \vec{G}) \cdot \Delta t$
- b. $\Delta \vec{p} = \vec{G} \cdot \Delta t$
- c. $\Delta \vec{p} = (\vec{F} - \vec{G}) \cdot \Delta t$
- d. $\Delta \vec{p} = \vec{F} \cdot \Delta t$

(3p)

3. Ha a fizikai mennyiségek és mértékegységek jelölése a tankönyvbeli jelölésekkel megegyező, $a \cdot t^2$ szorzattal megadott fizikai mennyiség mértékegysége:

- a. m
- b. J
- c. W
- d. m/s

(3p)

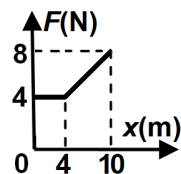
4. Rugalmas szál nyújtatlan hossza $\ell_0 = 80 \text{ cm}$, rugalmassági állandója $k = 150 \text{ N/m}$. A szál eredeti hosszából levágunk $\ell'_0 = 40 \text{ cm}$ darabot. Az alakváltoztató erő $F = 6 \text{ N}$ hatására az $\ell'_0 = 40 \text{ cm}$ hosszúságú darab megnyúlása:

- a. 1 cm
- b. 2 cm
- c. 5 cm
- d. 10 cm

(3p)

5. Egy test az Ox tengely mentén a mozgás irányával és irányításával megegyező erő hatására végez egyenes vonalú mozgást. Az erő nagyságát a test helyzete szerint a mellékelt grafikon adja meg. Az erő által végzett mechanikai munka a test 0 m és 10 m koordináták közötti mozgása során:

- a. 16 J
- b. 40 J
- c. 52 J
- d. 80 J

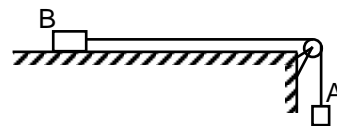
(3p)

II. Oldjátok meg az alábbi feladatot:

(15 pont)

Az ábrán látható mechanikai rendszert két A és B test alkotja, melyeket egy nyújthatatlan és elhanyagolható tömegű szál köt össze. A csiga súrlódás és tehetetlenség mentes. A B test és a vízszintes felület között a csúszó súrlódási együttható $\mu = 0,2$.

Kezdetben a testek nyugalomban vannak. Azt tapasztalják, hogy $\Delta t = 0,25 \text{ s}$ idő elteltével, miután a rendszert szabadon engedik az A test sebessége $v = 50 \text{ cm/s}$. A Δt idő alatt az A test nem érinti a talajt, a B test pedig nem érinti a csigát.

a. Számítsátok ki a testek gyorsulásának nagyságát.

b. Ábrázoljátok a B testre ható összes erőt.

c. Határozzátok meg az A és a B testek tömegei arányának, m_A / m_B értékét.

d. Határozzátok meg a csiga tengelye mentén ható erő értékét, ha $m_B = 200 \text{ g}$.

III. Oldjátok meg az alábbi feladatot:

(15 pont)

Egy $m = 12 \text{ kg}$ tömegű test nyugalmi állapotból szabadon csúszik le az $\alpha = 30^\circ$ hajlásszögű lejtőn. A test kezdetben $H = 1 \text{ m}$ magasan van a lejtő aljához képest. Miután a test megtesz a lejtőn $d = 1,6 \text{ m}$ távolságot, a testre hatni kezd az F , lejtővel párhuzamos és a mozgás irányításával ellentétes, állandó erő, melynek hatására a test a lejtő aljában megáll. A lejtő síkjával a súrlódás elhanyagolható. A gravitációs helyzeti energia értékét a lejtő aljában nullának tekintjük. Határozzátok meg:

a. a test gravitációs helyzeti energiáját abban a pillanatban, amikor $H = 1 \text{ m}$ magasan van;

b. a test súlya által végzett mechanikai munkát a test $d = 1,6 \text{ m}$ távolságon való mozgása során;

c. a test impulzusának értékét abban a pillanatban, amikor hatni kezd az állandó F erő;

d. az állandó F erő értékét, amelyre a test megáll a lejtő aljában.

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. d)

FIZICĂ

Filiera teoretică – profilul real, Filiera vocațională – profilul militar

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

B. TERMODINAMIKĂ ELEMEN

Varianta 5

Adott: az Avogadro szám $N_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$, az ideális gázállandó $R = 8,31 \text{ J} \cdot \text{mol}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$. Az ideális gáz állapotváltozói közötti összefüggés: $p \cdot V = \nu RT$.

I. Az 1-5 kérdésekre írjátok a válaszlapra a helyes válasz betűjelét.

(15 pont)

1. Ideális gáz állandó nyomáson történő melegítése során, a gáz által végzett mechanikai munka:

- a. nagyobb, mint a gáz által felvett hő
- b. kisebb, mint a gáz belső energiaváltozása
- c. egyenlő a gáz által felvett hő értékével
- d. egyenlő a gáz belső energiaváltozásával.

(3p)

2. Adott mennyiségű ideális gáznak a sűrűsége ρ_0 normál körülmények között (a nyomás p_0 és a hőmérséklet T_0). Ennek a gáznak a sűrűsége ρ nyomáson és T hőmérsékleten:

- a. $\rho = \rho_0 \frac{pT}{p_0T_0}$
- b. $\rho = \rho_0 \frac{pT_0}{p_0T}$
- c. $\rho = \rho_0 \frac{p_0T_0}{pT}$
- d. $\rho = \rho_0 \frac{p_0T}{pT_0}$

(3p)

3. Az S.I. rendszerben a hőkapacitás és a fajhő arányának a mértékegysége:

- a. mol
- b. mol^{-1}
- c. kg
- d. kg^{-1}

(3p)

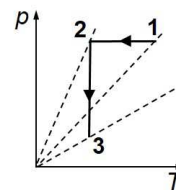
4. Adott mennyiségű ideális gáz egy termodinamikai folyamat során $Q = 600 \text{ J}$ hő vesz fel. Ha a gáz belső energiájának változása $\Delta U = 430 \text{ J}$, akkor a gáz által végzett mechanikai munka:

- a. $L = 170 \text{ J}$
- b. $L = 430 \text{ J}$
- c. $L = 600 \text{ J}$
- d. $L = 1030 \text{ J}$

(3p)

5. Állandó mennyiségű ideális gáz $1 \rightarrow 2 \rightarrow 3$ a $p-T$ koordináta-rendszerben ábrázolt termodinamikai folyamaton megy át, az ábra szerint. A gáz 1, 2 és 3 állapotoknak megfelelő térfogatai közötti összefüggés:

- a. $V_1 > V_2 > V_3$
- b. $V_2 > V_1 > V_3$
- c. $V_3 > V_2 > V_1$
- d. $V_3 > V_1 > V_2$

(3p)

II. Oldjátok meg az alábbi feladatot:

(15 pont)

Egy $V = 83,1 \text{ L}$ térfogatú tartály hélium ($\mu_{\text{He}} = 4 \text{ g/mol}$) és neon ($\mu_{\text{Ne}} = 20 \text{ g/mol}$) keverékét tartalmazza $T = 300 \text{ K}$ hőmérsékleten. Mindkét gáz mólhője állandó térfogaton $C_V = 1,5R$. A tartályban a gázok összmenyisége $\nu = 5 \text{ mol}$, a hélium mennyisége négyszer nagyobb mint a neon mennyisége.

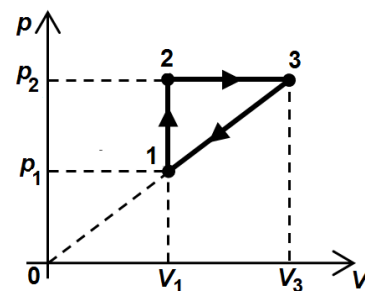
- a. Számítsátok ki a gázkeverék nyomását a tartályban.
- b. Számítsátok ki a tartályban a hélium és a neon tömegeinek arányát.
- c. Számítsátok ki a tartályban található gázkeverék móltömegét.
- d. Kinyitják a csapot és $\Delta m = 7,2 \text{ g}$ mennyiség a kezdeti állapotbeli mennyiségből a tartályból távozik. A csapot bezárják és a maradt gázkeveréket 20° C értékkel melegítik. Határozzátok meg a gázkeverék által a melegítés során felvett hőt.

III. Oldjátok meg az alábbi feladatot:

(15 pont)

Egy $\nu = 1,2 \text{ mol}$ ($\approx \frac{10}{8,31} \text{ mol}$) többatomos ideális gáz ($C_V = 3R$) 1-es állapotban van, ahol a hőmérséklete $T_1 = 200 \text{ K}$. A gáz az ábrán látható körfolyamatot végzi $p-V$ koordináta-rendszerben ábrázolva. A gáz nyomása a 2-es állapotban $p_2 = 3p_1$. Számítsátok ki:

- a. a gáz belső energiájának változását $3 \rightarrow 1$ folyamat során;
- b. a gáz által felvett hőt a körfolyamat során;
- c. a gáz által a külső környezettel cserélt össz mechanikai munkát egy körfolyamat során;
- d. egy hőerőgép hatásfokát, amely az ábrázolt körfolyamat szerint működne.

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. d)

FIZICĂ

Filiera teoretică – profilul real, Filiera vocațională – profilul militar

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

C. AZ EGYENÁRAM ELŐÁLLÍTÁSA ÉS FELHASZNÁLÁSA

Varianta 5

(15 pont)

I. Az 1-5 kérdésekre írjátok a válaszlapra a helyes válasz betűjelét.

1. Egy egyszerű áramkörben az elektromos áram egyezményes iránya:

- a. a külső áramkörben a generátor „–” sarkától a „+” sarkok felé
- b. a generátor belsejében a „–” saroktól a „+” sarkok felé
- c. a generátor belsejében a „+” saroktól a „–” sarkok felé
- d. megegyezik az elektronok áramkörbeli mozgásirányával.

(3p)

2. Az elektromos feszültség mértékegysége felírható, mint:

- a. $\frac{J}{A}$
- b. $J \cdot A$
- c. $W \cdot A$
- d. $\frac{W}{A}$

(3p)

3. Egy áramforrást N azonos, párhuzamosan kapcsolt generátor alkot. Egy generátor elektromotoros feszültsége E , belső ellenállása r . Az áramforrás R ellenállású fogyasztót táplál. A fogyasztón áthaladó elektromos áram erősségének kifejezése:

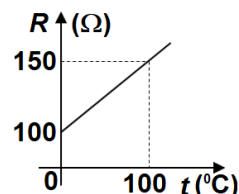
- a. $I = \frac{NE}{NR + r}$
- b. $I = \frac{NE}{R + Nr}$
- c. $I = \frac{E}{R + r}$
- d. $I = \frac{NE}{R + r}$

(3p)

4. A mellékelt ábrán levő grafikon megadja egy elektromos vezető ellenállásának változását az idő függvényében. A vezető ellenállása 80°C -on:

- a. $120\ \Omega$
- b. $130\ \Omega$
- c. $140\ \Omega$
- d. $145\ \Omega$

(3p)

5. Két fogyasztót, melyek elektromos ellenállása R , illetve $3R$, sorba kötnek egy E elektromotoros feszültségű és r belső ellenállású generátor sarkaira. Az áramkör hatásfoka $\eta = 50\%$. A generátor belső ellenállásának kifejezése:

- a. $r = \frac{R}{2}$
- b. $r = R$
- c. $r = 2R$
- d. $r = 4R$

(3p)

II. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

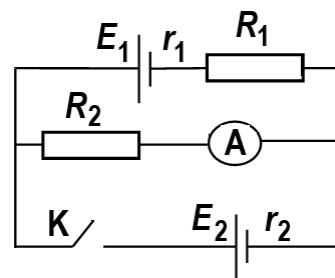
A mellékelt ábra egy elektromos áramkör kapcsolási rajzát adja meg. Ismertek: $E_1 = 1,5\text{V}$, $E_2 = 4,5\text{V}$, $r_1 = r_2 = 2\ \Omega$, $R_1 = 4\ \Omega$ és $R_2 = 3\ \Omega$. Az áramkörbe kötött ampermérőt ideálisnak tekintjük ($R_A \approx 0\ \Omega$).

a. Határozzátok meg az ampermérő által mutatott áramerősség értékét, ha a K kapcsoló nyitott.

b. Az R_2 fogyasztó egy $\rho = 4,2 \cdot 10^{-7}\ \Omega \cdot \text{m}$ fajlagos ellenállású és $\ell = 1,5\text{ m}$ hosszúságú vezető huzal. Számítsátok ki a vezető huzal keresztmetszetét.

c. Határozzátok meg az ampermérő által mutatott áramerősség értékét abban az esetben, amikor a K kapcsoló zárt.

d. Az E_1 elektromotoros feszültségű áramforrást kicserélik egy másik áramforrásra, melynek belső ellenállása azonos az elsőével, $r_1 = 2\ \Omega$, de elektromotoros feszültsége E'_1 , és azt tapasztalják, hogy amikor a K kapcsoló zárt az E_2 elektromotoros feszültségű áramforráson keresztül nem halad át áram. Határozzátok meg az E'_1 elektromotoros feszültséget.

III. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Egy áramforrás belső ellenállása nulla, elektromotoros feszültsége $E = 100\text{V}$. Az áramforráshoz egy fogyasztót kötnek két vezető huzal segítségével, melyek elektromos ellenállása **nem** hanyagolható el. Ezen feltételek mellett a fogyasztó sarkain a feszültség $U_1 = 90\text{V}$, a fogyasztó teljesítménye pedig $P_1 = 90\text{ W}$.

a. Számítsátok ki a fogyasztó elektromos ellenállását.

b. Számítsátok ki a vezető huzalokon kifejtett teljesítményt.

c. Az első fogyasztóval párhuzamosan kötnek egy második fogyasztót, olyan huzalok segítségével, melyek ellenállása elhanyagolható. Azt tapasztalják, hogy a párhuzamos kapcsolás sarkain a feszültség $U_2 = 84\text{V}$. Számítsátok ki a két, párhuzamosan kapcsolt fogyasztó eredő elektromos ellenállását.

d. Határozzátok meg a c) pont feltételei mellett a második fogyasztó által kifejtett elektromos teljesítményt.

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. d)

FIZICĂ

Filiera teoretică – profilul real, Filiera vocațională – profilul militar

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

D. OPTICA

Varianta 5

Adott: a fény sebessége légüres térben $c = 3 \cdot 10^8$ m/s, a Planck- állandó $h = 6,6 \cdot 10^{-34}$ J · s.

I. Az 1-5 kérdésekre írjátok a válaszlapra a helyes válasz betűjelét.

(15 pont)

1. Egy pontszerű fényforrás 20 cm távolságra található egy siktükör előtt. A fényforrás és a siktükör által alkotott képe közötti távolság:

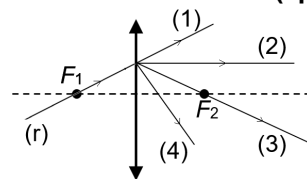
- a. 0 cm   b. 10 cm   c. 20 cm   d. 40 cm   **(3p)**

2. A fény légüres térbeli sebessége és a sugárzás frekvenciája közötti arány mértékegysége a Nemzetközi Mértérendszerben:

- a. Hz   b. J   c. m   d. s   **(3p)**

3. Egy vékony gyűjtőlencse F_1 fő tárgyfókuszpontján áthaladó (r) fénysugár a vékonylencséhez érkezik úgy, amint azt a mellékelt ábra mutatja. A lencsén áthaladva a fénysugár útja:

- a. (1)
b. (2)
c. (3)
d. (4)

(3p)

4. Egy $\nu = 6,5 \cdot 10^{14}$ Hz frekvenciájú sugárzás $L = 3,80 \cdot 10^{-19}$ J kilépési munkával jellemzett katód felületére esik. Külső fényelektromos hatás során a kilépett elektronok maximális mozgási energiája:

- a. $2,4 \cdot 10^{-19}$ J   b. $4,9 \cdot 10^{-21}$ J   c. $2,4 \cdot 10^{-20}$ J   d. $4,9 \cdot 10^{-20}$ J   **(3p)**

5. Egy fénysugár két olyan átlátszó közeg határfelületére esik, melyek törésmutatója n_a és n_b . A fénysugár az n_a törésmutatójú közegből érkezik. Az i beesési szög és az r törési szög közötti helyes összefüggés:

- a. $n_b \cdot i = n_a \cdot r$ b. $n_a \cdot n_b = \sin i \cdot \sin r$ c. $n_b \sin i = n_a \sin r$ d. $n_a \sin i = n_b \sin r$ **(3p)**

II. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Egy vékony szórólencse, mely fókustávolságának abszolút értéke $|f_1| = 10$ cm, látszólagos képet alkot egy, az optikai főtengelyre merőlegesen elhelyezett vonalas tárgyról. A kép kétszer kisebb, mint a tárgy.

- a. Számítsátok ki a lencse törőképességét.
b. Számítsátok ki a tárgy és lencse közötti távolságot.
c. Szerkesszétek meg a lencse által alkotott képet, a feladat szerint megadott esetben.
d. Felhasználva az f_1 fókustávolságú lencsét és egy másik $f_2 = 25$ cm fókustávolságú vékony gyűjtőlencsét, centrált optikai rendszert hoznak létre. Megfigyelhető, hogy minden, az optikai főtengellyel párhuzamosan érkező fénysugár, az optikai rendszerből kilépve szintén párhuzamos marad az optikai főtengellyel. Számítsátok ki a két lencse közötti távolságot.

III. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Egy levegőben elhelyezett Young berendezés rései közötti távolság $2\ell = 1,2$ mm, a rések síkja és az ernyő közötti távolság pedig D . A berendezést koherens, monokromatikus fényt kibocsátó fényforrás világítja meg, amely a rendszer szimmetriatengelyén helyezkedik el. A fényforrás által kibocsátott sugárzás hullámhossza $\lambda = 600$ nm. Az ernyőn megfigyelhető, hogy $L = 2,4$ cm távolságon (az interferenciacsíkokra merőlegesen mérve) $N = 12$ darab interferenciacsík keletkezik.

- a. Számítsátok ki a sávközt.
b. Számítsátok ki a használt sugárzás frekvenciáját.
c. Határozzátok meg a rések síkja és az ernyő közötti D távolságot.
d. A rések síkja és az ernyő közötti teret vízzel töltik meg. A víz törésmutatója $n = \frac{4}{3}$. Számítsátok ki az ernyőn megfigyelhető sávköz új értékét.